

УДК 65.338

Н.Я. Рожко, докт.екон.наук, проф. С.С. Рожко студентка

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АВТОТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

N.Y. Rozhko, Doctor of Economic Sciences, Professor, S.S. Rozhko, student

ASPECTS OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF MOTOR TRANSPORT ENTERPRISES OF UKRAINE

Запроваджені на підприємствах інноваційні процеси призводять до енергоефективності та ресурсозбереження, забезпечують автоматизацію та цифровізацію роботи транспортних підприємств, впливають на конкурентоздатність та загалом впливають на економічний ріст.

Для теперішнього ринку транспортно-логістичних послуг властивою є тенденція до максимального зменшення витрат на транспортування, зберігання, пакування, митне оформлення. Що стосується витрат на інновації, то в їх структурі мають перевагу витрати на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення. Для національних транспортних підприємств не є властивими стратегії інвестиційно-інноваційного розвитку, які б мали системний характер, цільову направленість, безперервність та довготривалість [1].

Одним з чинників такого становища є недоліки в розробці, оцінюванні проєктів та реалізації стратегічних планів, врахуванні мінливості стану факторів внутрішнього та зовнішнього бізнес-середовища, наявності системних структурних змін, що спровоковані стрімкістю і складністю економічних, технологічних, екологічних, технічних та соціальних трансформацій як всередині країни, так і за її межами.

Ралізація мети, пов'язана з переходом до сталого інноваційного розвитку національної економіки в умовах глобальної турбулентності, цілком реальна, але за умови застосування на практиці науково обґрунтованих рекомендацій щодо адаптації існуючого механізму виробництва та реалізації інновацій, інноваційної політики, підходів щодо сприяння та підтримки держави, створення сприятливого інноваційного й інвестиційного середовища, управлінських технологій.

Поєднання науки, елементів ринкової інфраструктури, державних інституцій та виробничих структур на партнерських засадах сприятиме оптимізації трансакцій інноваційної діяльності. Такий підхід є єдиною можливістю забезпечити створення ефективного національного ринку інновацій, перспективного та ресурсозаощадливого, що відштовхується не лише від економічних, але й соціальних критеріїв. У цьому контексті надзвичайно важливим є питання, пов'язане з обґрунтуванням ефективності інновацій для учасників інноваційних процесів, передусім, для їх виробників, що можливо через набуття виробниками підприємницьких рис та зміни суто наукових орієнтирів на науково-ринкові, в основі яких лежить попит і пропозиція інновацій.

Складна структура інноваційного процесу передбачає відповідну багатопланову структуру методів, технологій і підходів до дослідження сутності, тенденцій, ризиків сталого інноваційного розвитку автомобільної галузі національної економіки.

Очевидний факт того, що інновація є основою економічного розвитку, прогресу, обумовлює систему ознак, структуру, протиріччя та закони розвитку інноваційного суспільства. Деякі з них є логічними, поєднані з ринковими та мають на меті відомий результат, наприклад, отримання прибутку. Інші – пов'язані, наприклад, із ґносеологічною природою інновацій, коли інновація вважається способом переходу від одного якісного стану системи до іншого, що призводить з рівною ймовірністю до її успіху чи занепаду.

Становлення інноваційного суспільства, як і самої інновації, пов'язане з новим баченням економічних процесів, позитивною динамікою соціальних показників, динамікою ринку, вдосконаленням підходів до організації виробництва і реалізації інновацій.

Однією з найважливіших соціально-економічних проблем на сучасному етапі розвитку суспільства є підвищення рівня життя населення та задоволення його потреб у життєво важливих послугах та продуктах високої якості. У багатьох країнах світу, а також в Україні, ця проблема не вирішена повністю.

Найбільш розвинені держави успішно вирішують цю проблему через підвищення якості життя та посилене інвестування в національне виробництво товарів і послуг й закупівлю дефіцитної продукції.

Для України також актуальною є зазначена проблема, яка має безпосереднє відношення до інноваційного розвитку автотранспортної галузі. Інноваційна сфера в якій характеризується недостатнім рівнем концентрації капіталу, незначною часткою великих підприємств, високим ступенем невизначеності, низькою купівельною спроможністю населення і недоступністю для нього багатьох якісних товарів та послуг.

Завданням інноваційних процесів в автотранспортній галузі є забезпечення зворотного зв'язку між товаровиробниками і розробниками наукової продукції, здатної координувати ефективну діяльність всієї системи. При цьому необхідно відзначити, що освоєння і функціонування інноваційних процесів здійснюється через сукупність декількох взаємопов'язаних і взаємозалежних елементів. Механізм виробництва й реалізації інновацій в автотранспортній галузі України, як якісна платформа для сталого інноваційного розвитку національної економіки, в умовах глобальної турбулентності повинен мати чіткий інноваційний вектор, його елементи у своєму поєднанні мають підсилювати її дієвість й забезпечувати ефективність.

Отже, основним факторним ланцюгом, що формує прибуток виробника інновацій може бути подана таким чином:

Витрати → Обсяг виробництва → Прибуток

Розрахунок мінімального обсягу інновацій ($O_{ін.}$)

$O_{ін.} = \frac{ВП}{(P - ВЗ)} - \frac{ВП}{Пр}$, де

ВП – постійні витрати на весь обсяг інноваційної продукції;

P – ціна продажу одиниці інноваційної продукції;

ВЗ – змінні витрати на одиницю інноваційної продукції;

Пр – прибуток на одиницю інноваційної продукції.

Можливість здійснення аналітичних розрахунків при дослідженні собівартості інноваційної продукції, обсягу реалізації та прибутку сприяє прийняттю оперативних управлінських рішень для виробників інновацій при прийнятті управлінських рішень.

Література

1. Вовк О. М., Абдулгусейнова А. Р., Дмитрик Х. Ю. Економічна ефективність інноваційних процесів на транспортних підприємствах в умовах інтелектуалізації. Економіка та суспільство. 2021. № 32. С. 1–6.